

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SODOBNI PLES

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 2. junij 2023

SPLOŠNA MATURA

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	7		Za pravilno napisan ključ in vsako pravilno napisano noto 1 točka.
2	8	♦ VIŠINA – višina tona je določena s številom nihajev na sekundo. Višji toni imajo večje število nihajev (višjo frekvenco), nižji pa manjše število. Višina tona se opredeljuje tudi z lego grafičnega zapisa – note v notnem črtovju. TRAJANJE – trajanje se določa z obliko/je določeno z obliko note. Odvisno je od trajanja tresljajev. Osnovna notna vrednost je četrtnina, vse druge notne vrednosti so izpeljane iz note celinke. JAKOST – moč tona je odvisna od amplitude (širine) tresljajev. Na moč tona vpliva še resonanca (odzvok), odmev. BARVA – barva je odvisna od oblike in snovi glasbila ter od načina, kako izvajamo tone. Pri človeškem glasu je odvisna od starosti, spola in konstitucije glasilk.	Za poimenovanje posamezne lastnosti 1 točka. Za obrazložitev vsake posamezne lastnosti 1 točka.
3	6		Za pravilno zapisan basovski ključ in predznake 2 točki. Za vsako pravilno prestavljeno dobo 1 točka.
4	3		
5	1	Enharmonični toni so toni, ki zvenijo enako, zapišejo pa se različno.	
6	4	♦ Wolfgang Amadeus Mozart ♦ Cui ♦ Borodin ♦ Balakirev ♦ Musorgski	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	5	♦ flavta ♦ oboa ♦ klarinet ♦ fagot ♦ rog	
8	1	♦ C	
9	3	♦ Glasbeni ekspresionizem je kompozicijski stil v glasbi, ki je nastal v prvem desetletju 20. stol. Nastal je kot protest proti takratnemu načinu življenja in kot reakcija na razmere v umetnosti. Ekspresionizem ustvarja na podlagi ekspresij, tj. umetnikovih notranjih doživetij. Odstopa od formalnih harmonskih, melodičnih, kontrapunktičnih in ritmičnih pravil kompozicije in vodi v atonalnost in dodekafonijo. Predstavniki, ena od: ♦ Arnold Schonberg, Arthur Honegger, Bela Bartok, Carl Orff, Igor Stravinski, John Cage, Karlheinz Stockhausen, Marij Kogoj, Risto Savin, Uroš Krek, Anton Lajovic, Emil Adamič	Za obrazložitev ekspresionizma 2 točki. Za predstavnika 1 točka.
10	2	♦ Belin ♦ Jakob Zupan	
11	5	♦ naravo ♦ bogovi ♦ drugimi plemeni in znotraj plemena ♦ glasba ♦ personifikacija	
Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12.1	2	♦ forai ♦ shemata	Razlaga: Vsi plesi so se podrejali izraznim pravilom, tako imenovanim forai in shemata. Forai so bile kretnje, s katerimi so izražali čustva in dejanja, shemata pa kretnje, ki so prikazovale značajsko bistvo besed.
12.2	2	♦ Leta 534 pr. n. št. je plesalec in pesnik Tespis na carrus navalis (ladji na kolesih) s svojim zborom v petem plesu kozlovskih mask ustvaril »kozlovsko pesem« ali tragedijo, tako da je nasproti zboru postavil prvega solista, hipokrita ali razlagalca sanj. Tespis je uvedel masko, s svinčnim belliom premazane obraze na vozu, s katerim naj bi potoval, igral »živo gledališček«.	Razlaga: Za Tespisa je dovolj, da se navede pravi naziv in pravi kontekst njegovega delovanja, za prvega solista pa mora kandidat navesti – hipokrit ali razlagalec sanj.
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	2	◆ Umetniški ideal Kitajske je disciplinirana sublimacija, ki se uresničuje v slikarstvu in poeziji, v podobi, ki je žarišče pomena – ideogram. Gledališče je nasprotje tega, ker je kitajska pisava zelo zapletena, in je bila dostopna samo izobraženim. Poezija je imela visok družbeni ugled, medtem ko je bilo gledališče odrinjeno iz krogov elite.	
14	2	◆ menuet ◆ gavota	
15	3	◆ Filipa Tommasa Marinettija ◆ 1909 ◆ Figaro	
16	2	◆ Avtor izraza je poljski režiser, inovator gledališke misli Jerzy Grotowski. Izraz revno gledališče pomeni, da je najosnovnejše načelo v gledališču odnos med igralcem in gledalcem.	Razlaga: Gledališču lahko odstraniš vse druge gledališke znake, le tega odnosa ne. Nasploh se je Grotowski posvečal delu z igralcem; njegov sistem je zahteval, da ima igralec popolno kontrolo nad samim sabo.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17.1	3	◆ Isadora Duncan ◆ Loie Fuller ◆ Ruth St. Denis (in lahko tudi Ted Shawn)	
17.2	3	◆ Martha Graham je ključna predstavnica ameriškega modernega plesa. Njene najbolj znane koreografije so <i>Appalachian Spring</i> (1944), <i>Cave of the Heart</i> (1946), <i>Nočno potovanje</i> (1947), <i>Pismo o svetu</i> (1940), <i>Heretic</i> (1929), <i>Frontier</i> (1935), najbolj znana pa je po znamenitem plesnem solu <i>Lamentation</i> (1930). (Kandidat lahko navede katerokoli od njenih številnih del.) ◆ Solo <i>Lamentation</i> (<i>Objokovanje</i>) uprizarja žalost plesalca, ki je izražena skozi napetost materiala, ki ga uporabi za kostum. Loteva se tem, kot so ameriški Indijanci, ritualni teror, pokristjanjevanje Indijancev, govori o pogumu prvih ameriških priseljencev. Teme črpa tudi iz grške mitologije. V svojem koreografskem jeziku je znana po principu kontrakcije telesa, ki ga uporablja. (Kandidat lahko opredeli bodisi teme bodisi njen koreografski jezik.)	
Skupaj	6		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18.1	1	♦ Znamenita koreografinja je Pina Bausch, ki je ustanovila Tanztheater Wuppertal.	
18.2	1	♦ plesno gledališče ali Tanztheater	
18.3	2	♦ Ime predstavnika je Kurt Joos. ♦ Njegova najbolj znana koreografija je bila Zelena miza.	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19	2	♦ Postmoderni avtorji in avtorice so raziskovali možnosti novega gibanja in novega odnosa do gibanj med letoma 1960 in 1975. Zgodnji postmodernistični koreografi so kot ples predstavljali igre, šport, tekmovanja, preprosta akta hoje in teka, gibe, mentalno akcijo, jezik. Zanimali so jih je »čisti ples«, naravni gib, eksperiment. Osredotočali so se na proces, odprto formo, improvizacijo, funkcionalni gib, medsebojni dialog, predvsem pa na nove koreografske postopke v sodelovanju z glasbo, vizualno umetnostjo in poezijo.	Kandidat lahko navede katerokoli omenjeno značilnost in jo smiselno umesti v razlago.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	3	♦ D ♦ C ♦ A ♦ E ♦ B ♦ F	Za 6 ali 5 pravih povezav 3 točke, za 4 ali 3 pravilne povezave 2 točki, za 2 ali 1 pravilno povezavo 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	4	♦ Povezavo teh kosti imenujemo ramenski obroč. Sestavljajo ga lopatici (3), ključnici (1) in prsnica z rebri (2).	Za pravilno imenovanje povezave 1 točka. Za pravilno poimenovanje kosti 3 točke.
22	5	♦ Dihalni center je v podaljšan hrbtenjači. V njem se dogaja spontano proženje dražljajev. V centralnem živčevju in na periferiji so posebni receptorji za zaznavanje količine kisika in ogljikovega dioksida v krvi. Dražljaj za dihanje sta porast ogljikovega dioksida in padec kisika. Pri dihanju sodelujejo glavne dihalne mišice, to so medrebrne mišice in trebušna prepona, ter pomožne dihalne mišice, trebušne, hrbtne, prsne in vratne mišice. Medrebrne mišice z razširitvijo prsnega koša, kar je možno zaradi sklepov med rebri, prsnico in vretenci, povzročajo prsno dihanje. Skrčenje trebušne prepone in s tem premik trebušne stene pa je trebušno dihanje. Pomožne dihalne mišice aktiviramo le ob naporu ali v dihalni stiski ob pljučnih obolenjih. Na koncu izdiha je tlak zunaj in v pljučih izenačen in ni pretoka zraka. Ob dražljaju iz centralnega živčevja (iz dihalnega centra in ustreznih delov hrbtenjače) se skrčijo medrebrne mišice in trebušna prepona. To povzroči razširitev prsnega koša. Pijuča, ki so pripeta nanj, se prav tako razširijo (večji volumen). To povzroči padec pritiska v pljučih glede na pritisk zunaj (podtlak) in zrak vdre v pljuča. Iz pljuč pa gre zrak pasivno. Ko sprostimo mišice, se namreč volumen pljuč ob skrčenju prsnega koša zmanjša. Poveča se pritisk in to potisne zrak iz pljuč.	Za pravilen potek in navedene mišice skupaj 5 točk.
23	3	tri od: ♦ Alexander tehnika ♦ Feldenkrais tehnika ♦ ideokineza ♦ Klein tehnika ♦ BMC body mind centering ♦ Franklin metoda ♦ Laban/Bartenieff tehnika ...	
24	5	♦ Gre za frontalno ravnino. ♦ Leva noga: rotacija in fleksija ali upogib v kolčnem sklepu, fleksija ali upogib v gležnju ali skočnem sklepu. ♦ Roki: abdukcija v obeh ramenskih sklepih. ♦ Vrat: rotacija desno v vratnem delu.	Za pravilno navedbo ravnine 1 točka. Za vsako pravilno navedbo načinov gibanja v sklepih 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	3	♦ receptor, ki nekaj zazna v čutilu afarentni nevron CENTER vmesni nevron PERIFERIJA eferentni nevron efektor (organ, tkivo)	Za 5 pravih navedb v poteku loka 3 točke, za 3 pravih navedbe 2 točki, za 2 pravih navedbi 1 točka.

Skupno število točk: 93